

**УРЕД ЗА РЕВИЗИЈУ ИНСТИТУЦИЈА БиХ
КАНЦЕЛАРИЈА ЗА РЕВИЗИЈУ ИНСТИТУЦИЈА БиХ
AUDIT OFFICE OF THE INSTITUTIONS OF BOSNIA AND HERZEGOVINA**

Muvekita 4, 71 000 Sarajevo, Tel/Fax: ++ 387 (0) 33 26 93 00, www.revizija.gov.ba, e-mail: saibih@bih.net.ba

Број :

**ИЗВЈЕШТАЈ О РЕВИЗИЈИ
МИНИСТАРСТВА СПОЉНИХ ПОСЛОВА БИХ
ЗА 2007. ГОДИНУ**

Сарајево, јуни 2008. године

САДРЖАЈ

I	МИШЉЕЊЕ РЕВИЗОРА	3
II	НАЛАЗИ И ПРЕПОРУКЕ	5
1.	Резиме	5
2.	Реализација ранијих препорука	5
3.	Систем интерних контрола	7
3.1.	Контролно окружење	7
3.2.	Планирање и извршење буџета	8
4.	Рачуноводство и финансијски извјештаји	10
4.1.	Попис новчаних средстава, потраживања и обавеза	10
5.	Усклађеност са законима и правилима	11
5.1.	Јавне набавке	11
5.2.	Уговори	15
5.3.	Интерна правила	16
6.	Кореспонденција са клијентом	18

ПРИЛОГ

- Табела извршења буџета за период 01.01. до 31.12.2007. године
- Коментари клијента на Нацрт извјештаја о ревизији за 2007. годину
- Одговор Канцеларије за ревизију на коментаре клијента

I МИШЉЕЊЕ РЕВИЗОРА

Основ за ревизију

На основу Закона о ревизији институција Босне и Херцеговине («Службени гласник БиХ», број: 12/06) извршили смо ревизију финансијских извјештаја који се односе на годину која се завршава 31.12.2007. (Биланса стања, Посебних прегледа уз Биланс стања и Анализе извршења буџета) у **Министарству спољних послова Босне и Херцеговине** (у даљем тексту: Министарство).

Одговорност менаџмента/ревизора

Руководство Министарства одговорно је за припрему финансијских извјештаја, законитост извршених трансакција и намјенско кориштење средстава. Руководство је такође одговорно за увођење система интерних контрола којима се обезбјеђује поуздано управљање јавним средствима. Наша одговорност, као екстерног ревизора, прописана је Законом о ревизији, стандардима ревизије и етичким кодексом за ревизоре јавног сектора.

Сходно томе, наша одговорност је изражавање мишљења о томе да ли су финансијски извјештаји поуздани и да ли биланси у потпуности одражавају резултате извршења буџета. Такође, наша одговорност је да процијенимо да ли руководиоци институције примјењују законе и прописе, користе средства за одговарајуће намјене и да оцијенимо финансијско управљање, функцију интерне ревизије и системе интерних контрола.

Циљ и дјелокруг ревизије

Ревизију смо обавили у складу са Ревизионим стандардима Међународне организације врховних ревизионих институција – ISSAI и Међународним стандардима ревизије. Ревизија укључује испитивање, на бази извршених тестирања, доказа који су релевантни за исказане износе и објављивања у финансијским извјештајима, те регуларност финансијских трансакција које су укључене у финансијске извјештаје.

Ревизија је планирана и извршена тако да се добију информације и објашњења која сматрамо неопходним за обезбјеђења довољно доказа који пружају разумно увјерење да финансијски извјештаји не садрже материјално значајне погрешне исказе узроковане грешкама, преваром или другим нерегуларним радњама и да су средства утршена у складу са одобреним буџетом и другим прописима.

Ревизија није извршила контролу ниједног ДКП-а у иностранству. Дјелокруг ревизије за 2007. годину обухвата ревизију сједишта Министарства и два изабрана ДКП-а по узорку (Рим и Штокхолм) чија се документација доставља у сједиште Министарства на књижење.

Сматрамо да ревизија коју смо извршили пружа разуман основ за наше мишљење.

Квалификација:

1. *Министарство није ријешило ставке констатоване пописом које се односе на разлике на прелазним рачунима новчаних средстава одређених ДКП-а, интерне финансијске обавезе и потраживања и неизмирене обавезе и потраживања из ранијег периода (детаљније - тачка 4.1.);*
2. *У дијелу текућих издатака Министарство није проводило процедуре сагласно Закону о јавним набавкама за које су реализовани трошкови на годишњем нивоу у укупном износу од 559.479 КМ, Такође, јавне набавке код којих су биле примјењене процедуре избора најповољнијих понуђача нису биле у потпуности извршене у складу са наведеним законом (детаљније - тачка 5.1.);*
3. *Министарство није обезбиједило контролу праћења уговора и дјеловања у случају било каквих одступања од уговорених услова у случају Rhea Expres д.о.о Licence of FedEx Corporation Сарајево и Biotours Сарајево (детаљније - тачка 5.2.);*
4. *Контрола трошкова који се односе за службена возила, мобилне телефоне и услуге репрезентације није у потпуности обезбијеђена у циљу рационализације трошкова и намјенске потрошње ових средстава (детаљније - тачка 5.3.).*

По нашем мишљењу:

Финансијски извјештаји Министарства за 2007. годину приказују реално и истинито финансијско стање на дан 31. децембар 2007. године и у складу су са Правилником о финансијском извјештавању и Правилником о рачуноводству институција Босне и Херцеговине, осим за напомене које су исказане под тачком 1.

У свим материјално значајним аспектима расходи Министарства употријебљени су за сврхе које је одредио Парламент Босне и Херцеговине, али нису у потпуности у складу са релевантним прописима како је наведено у напоменама под тачком 2., 3. и 4.

Без намјере да даље квалификујемо наше мишљење, скрећемо пажњу Министарству на потенцијалне обавезе које су према подацима Министарства процијењене у износу око 860.000 КМ, а које могу да настану као посљедица судских спорова из радно-правног статуса из периода 1997-2002. година и неплаћених обавеза добављачима. Сугеришемо да Министарство предузме одговарајуће мјере по овом питању.

Сарајево, јуни 2008. године

II НАЛАЗИ И ПРЕПОРУКЕ

1. Резиме

Током обављања свог мандата ревизија је констатовала да је Министарство поступило по већини препорука из претходног извјештаја о ревизији, али да поједине препоруке и даље нису ријешене. Такође, Министарство није у свим сегментима пословања поступало у складу са законима и правилима. Тако смо констатовали одступања у примјени закона и правила код процеса јавних набавки, уговорених услова, као и одступања од интерних правила која су донесена од стране самог Министарства. Констатовали смо да су финансијски извјештаји Министарства тачни, осим у дијелу неријешених разлика констатованих пописом, неријешених свих интерних финансијских обавеза и потраживања и неизмирених обавеза и потраживања из ранијег периода.

Утврдили смо да Министарство није имало потпуни надзор над трошковима службених возила, путним трошковима, трошковима мобилних телефона и услугама репрезентације. Финансијски извјештаји Министарства за 2007. годину у највећој мјери задовољавају форму извјештавања према Правилнику о финансијском извјештавању институција БиХ. Међутим, уочили смо да писане информације уз финансијске извјештаје не садрже шира и детаљна образложења везано за анализе сталних средстава, неријешене обавезе и потраживања, потенцијалне обавезе итд.

Сматрамо да су наведене слабости посљедица неефикасног система интерних контрола у Министарству и неповољног контролног окружења који подразумева ефикасно руковођење финансијским операцијама и одговарајућу расподјелу одговорности и овлаштења у дијелу реализације буџета, система јавних набавки и извјештавања.

2. Реализација ранијих препорука

Канцеларија за ревизију извршила је ревизију пословања Министарства за 2006. годину о чему је састављен Извјештај о ревизији којим је утврђено да попис средстава и извора средстава није у потпуности завршен и да нису проведена сва потребна књижења по попису, да процедуре јавних набавки нису извршене у потпуности у складу са Законом о јавним набавкама и да систем интерних контрола у дијелу интерног надзора над пословним процесима планирања и извршења буџета није довољно поуздан. Такође, скренута је пажња Министарству на слабости и неправилности у финансијском пословању ревидираних ДКП-а и слабости и неправилности везано за функцију ИТ система. Руководству је сугерисано да ове слабости размотри и предузме одређене активности у циљу њиховог отклањања.

Министарство је у складу са одредбама члана 16. став 3. Закона о ревизији институција Босне и Херцеговине доставила одговор Канцеларији за ревизију о предузетим активностима ради превазилажења наведених слабости.

Освртом на препоруке ревизије дате у Извјештају о ревизији, као и увидом у реализоване активности које су наведене у одговору на Извјештај о ревизији за 2006. годину, утврдили смо да је Министарство отклонило одређене неправилности, али да поједине слабости нису отклоњене и да су потребна даља унапређења финансијског пословања. Наводимо преглед препорука ревизије и статус њиховог рјешавања.

Реализоване препоруке:

- Извршен је ванредни попис основних средстава који је био потпун и свеобухватан за сједиште Министарства и ДКП мрежу и утврђено је стварно стање имовине. Такође, правовремено је извршен и редован попис сталних средстава на дан 31.12.2007. године и усклађено стварно стање сталних средстава са књиговодственим стањем у сједишту Министарства и ДКП мрежи;
- Вишак средстава (намјештаја) је процијењен, означен инвентурним бројевима и евидентиран у књиговодственим евиденцијама;

- Извршени су послови у вези истраживања погрешно евидентираних почетних стања у сједишту Министарства која потичу из ранијег периода (2002 - 2006) и извршене су корекције које су последица погрешно унесених почетних стања приликом преноса салда у ISFU систем на дан 30.04.2002. године;
- Формирана је посебна комисија која је евидентирала отписану и расходовану опрему у сједишту Министарства и извршила физичко одстрањивање из пословних просторија;
- Разлике стварног и књиговодственог стања новчаних средстава у појединим ДКП-има су истражене и усклађене на дан 31.12.2006. године. Међутим, пописом новчаних средстава са 31.12.2007. године констатована су нова неслагања по попису;
- За ДКП мрежу урађене су и достављене посебне инструкције и одлуке везано за правилност евиденција и исправност финансијске документације, што представља основ за отклањање уочених недостатака у претходној фази ревизије и побољшање система интерних контрола;
- Дат је налог ДКП-има да изврше трансфер више наплаћених средстава за поштарину (DHL) која се наплаћује за доставу докумената странкама и о томе је обавијештено Министарство финансија и трезора;
- Упућен је налог Амбасади БиХ у Загребу за оснивање комисије и уништење 42 визе припремљене за издавање држављанима Мексика;
- Урађени су и достављени Предсједништву БиХ критеријуми за именовање шефова ДКП-а;
- Успостављено је редовно мјесечно извјештавање о конзуларним приходима, њиховим трансферима у буџет у складу са законским роковима, као и стање стикера за визе и путне листове;
- Донесен је Правилник о начину и условима кориштења службених возила у сједишту Министарства;
- Процес планирања, праћења и извјештавања о буџету Министарства је ефикаснији, иако постоје одређене слабости код надзора над извршењем буџета (детаљније-тачка 3.2.);
- Министарство је усвојило Правилник о интерној контроли и ревизији. Правилник је сачињен према COSO моделу који подразумева изградњу система интерних контрола у оквиру пет компоненти, међутим, потребна су даља унапређења овог система која требају да буду заснована на укупном развоју система јавне управе у Босни и Херцеговини;

Препоруке које су у току:

- Приједлог закона о обављању спољних послова БиХ упућен је Предсједништву БиХ на разматрање у 2008. години. Међутим, ову препоруку не можемо да сматрамо реализованом све до коначног усвајања закона, иако даљи поступци усвајања не зависе од самог Министарства. Такође, наш извјештај о ревизији односи се на 2007. годину када приједлог закона није био упућен у процедуру;
- У процедури је израда софтвера за основна средства и завршетак активности на одговарајућем формирању књиговодствене евиденције основних средстава;
- Настављене су активности на рјешавању потраживања и обавеза из ранијих година, рјешавању потраживања и обавеза од запослених, као и истраживању међусобних потраживања и обавеза између сједишта Министарства и ДКП-а;
- Врши се анализа судских спорова који се воде против Министарства.

Нереализоване препоруке:

- Нису предузете ефикасне мјере у поштивању Закона о јавним набавкама и потпуног провођења свих процедура за све робе и услуге које су реализоване у Министарству;
- Није обезбијеђен адекватан надзор над примјеном донесених интерних правила и процедура за услуге репрезентације;
- У одјелу финансија није још увијек ријешен проблем недостајућег кадра;

3. Систем интерних контрола¹

3.1. Контролно окружење

Контролно окружење које подразумијева руковођење, организацију и расподјелу одговорности и овлаштења код управљања буџетом није у потпуности ефикасно у Министарству. Уочили смо заобилажење функције секретара Министарства који је према Закону о државној служби у институцијама БиХ «одговоран за кориштење финансијских, материјалних и људских потенцијала додијељених институцији и који за свој рад одговара руководиоцу институције». По том основу систем руковођења у дијелу надлежности за материјално финансијско пословање није под надзором секретара Министарства. Стекли смо утисак да руководна структура Министарства, министар - замјеник министра - секретар Министарства – помоћник министра за опште послове (који је раније замијењен на мјесту в.д.) не функционише, те да министар у одређеној мјери самостално руководи Министарством користећи интерне расподјеле одговорности на поједине државне службенике. Тако смо уочили накнадне измјене интерних процедура стварања обавеза и доношење нових одлука од стране министра којима се преносе овлаштења за овјеравање документације супротно постављеној организацији, што представља делегирање обавеза и одговорности према властитом избору, а не према линији руковођења која је прописана интерним правилима и законима. Измјене Правилника о унутрашњој организацији Министарства које би повећале ефикасност рада финансијских и опшних послова нису још увијек усвојене (правилник је измијењен у аугусту 2007. године само у дијелу повећања броја савјетника у кабинету министра са 3 на 5 чланова). Мишљења смо да недостатак запослених на финансијским пословима и непостојање одређених мјеста која су предвиђена измјенама (јавне набавке, брига о сл.возилима итд.), повећава ризик од материјалних грешака у дијелу финансијског пословања.

Потпуни надзор над финансијским пословањем није обезбијеђен на нивоу помоћника министра у Сектору за опште послове (у оквиру којег је Одсјек за финансије) због сталних промјена у давању овлаштења за привремено обављање ових послова. Тако смо констатовали промјену помоћника министра за опште послове који је привремено обављао ову функцију и постављање помоћника министра за наведене послове (привремено) који је истовремено био главни интерни ревизор Министарства. Сматрали смо у овом случају да не може исто лице да овјерава документацију за плаћање и да контролише ту исту документацију. Коначно, у 2008. години поново је промијењен помоћник министра за опште послове и постављен (привремено) нови вршилац дужности ових послова који истовремено обавља и конзуларни дио послова, све до коначног рјешења попуне овог радног мјеста путем конкурса. Не улазећи у околности под којима се врше сталне промјене привременог карактера на пословима помоћника министра за опште послове који и поред тога раде и своје редовне послове, мишљења смо да Министарство мора да води рачуна о законитости оваквих промјена и у крајњој линији о чињеници да ово мјесто већ дужи период није попуњено.

Такође, проблем непопуњености кључних радних мјеста у Одсјеку за финансије присутан је већ дужи период. Тако, недостатак шефа Одсјека, савјетника и референта за финансијско књиговодство може да представља ризик у финансијском дијелу пословања Министарства гдје није обезбијеђен одговарајући надзор, расподјела одговорности и контрола финансијске документације. И овдје је на радно мјесто шефа Одсјека за финансије постављено лице које привремено обавља ову дужност поред свог редовног посла. Касније је поново дошло до замјене овог мјеста другим лицем из одјела финансија.

Као главни узрок оваквог начина руковођења констатовали смо спорост у процедурама конкурса који је поновљен за радно мјесто помоћника министра у Сектору за опште послове и шефа Одсјека за финансије. Поставља се и питање ефикасности истовременог обављања два посла и оптерећености запослених, а сталне промјене на руководећим позицијама у оквиру финансијских послова могу да имају утицаја на ефикасан надзор над извршењем буџета Министарства.

Овдје првенствено мислимо на суштинску контролу документације на основу које се врши плаћање, контролу извршења уговора, контролу процеса набавки, итд.

¹ Сагласно члану 13. став 2. Закона о ревизији институција Босне и Херцеговине ревизија оцјењује финансијско управљање, функцију интерне ревизије и систем интерних контрола о чему не изражава мишљење већ извјештава о уоченим слабостима.

Накнаде за рад у комисијама, стимулације на плату и накнаде за ангажовање по уговорима о привременим и повременим пословима исплаћиване су без претходних анализа које подразумевају стварне потребе ангажовања на појединим радним мјестима која нису попуњена. Приликом ангажовања на привременим и повременим пословима уочили смо велики број ангажовања на непопуњеним радним мјестима. Овдје је евидентан «проблем привремености», јер ангажман на привременим пословима траје прилично дуго, у неким случајевима и по неколико година у континуитету. Овакви ангажмани и по трајању и по карактеру посла који се обављају излазе из оквира привремености, те сматрамо да треба да се рјешавају пријемом у радни однос уз провођење јавне конкуренције (оглашавања радних мјеста). Ово исто је констатовала интерна ревизија Министарства.

Један од елемената контролног окружења је и законски основ функционисања. Министарство већ дужи низ година послује без основног Закона о обављању спољних послова. Не улазећи детаљно у разлоге због којих закон није донесен, уочили смо да на приједлог закона утиче промјена министара и различит приступ бивше и садашње руководне структуре Министарства. Тренутно су на нови приједлог закона (након што је стари приједлог повучен из процедуре) упућене значајне примједбе надлежних институција (Министарства правде, Агенције за државну службу и Уреда за законодавство). Ревизија се није упуштала у даље активности Министарства које требају да слиједе након овога. Међутим, уочили смо да су за израду нових приједлога у нацрту овог закона остварене и одређене накнаде које могу да буду упитне са становишта ефективности овог посла.

Ефикасан систем јавних набавки у Министарству такође није обезбијеђен. Министарство није донијело детаљан план набавки роба и услуга са утврђеним приоритетима и терминима у односу на потребна улагања. Обавезе и одговорности код извршења јавних набавки нису дефинисане. Министарство нема лице задужено за процедуре јавних набавки. Једна Комисија за јавне набавке која је формирана у Министарству није објективно могла да изврши све припреме које се односе на тендерске процедуре, тендерску документацију, обавјештења, објаве, итд. У принципу, комисија би требала да обавља само евалуацију пристиглих понуда, а све остале радње овлаштена јединица за јавне набавке. Због тога смо и констатовали многе неправилности у процедурама јавних набавки које су наведене у наредним поглављима нашег извјештаја.

Препорука

Министарство треба да предузме иницијативу на попуњавању кључних радних мјеста у дијелу финансијског пословања што ће допринијети и ефикаснијем управљању у односу на линију руковођења која је прописана правилима и законима у институцијама БиХ. Такође, потребно је да се дефинишу јасне улоге, одговорности и овлаштења у дијелу финансијског пословања која се тичу стварања обавеза, реализације обавеза у складу са уговореним условима, контролу извршења уговора и контролу процеса набавки. Тиме би се обезбиједио ефикасан систем руковођења и надзор над извршењем буџета. Препоручујемо да се ревидирају сва интерна правила Министарства која дефинишу одговорности и овлаштења код извршења буџета и да се овлаштења пренесу на лица које су по правилима и надлежна за ове послове.

3.2. Планирање и извршење буџета

Планирање буџета. Министарство финансија и трезора доставило је обавјештење Министарству о припреми нацрта буџета у којем је одређена горња граница расхода буџета за 2007. годину у износу 46.000.000 КМ, како је предвиђено Документом оквирног буџета институција БиХ за 2007-2009. годину, те назначено у циркуларном писму. Министарство је на прописаним обрасцима и у предвиђеном року доставило приједлог буџета за 2007. годину. Укупан износ тражених средстава износио је 53.227.335 КМ за редовне дјелатности Министарства, те за додатне активности које су наведене у Анексу буџета у износу 11.131.600 КМ, тако да је укупни приједлог буџета износио 64.358.939 КМ. По том основу, укупно одступање планираних и тражених средстава износило је 18.358.939 КМ. Министарство је образложило одступања у пројекцији буџета између горње границе расхода и тражених средстава чињеницом да су предвиђена средства у износу 46.000.000 КМ недовољна за нормално функционисање Министарства, те да су тражена средства минимална за обављање основних активности.

Након накнадних консултација са Министарством финансија и трезора, договорено је да Министарство достави кориговани захтјев за буџет за 2007. годину у циљу максималног приближавања горњој граници расхода потрошње од 46.000.000 КМ, те да умањи трошкове бруто плата и накнада, како би коначна калкулација одговарала укупном броју од 504 запослена и аналогно томе да се ревидира и калкулација осталих материјалних трошкова. Такође, договорено је да се дио програма посебних намјена приказан у Анексу буџетског захтјева у укупном износу од 375.000 КМ искаже кроз програме посебних намјена, а да други дио Анекса буџета у износу од 10.756.600 КМ који се односи на куповину зграде у Бриселу, буде предмет договора на Савјету министара.

Министарство није поступило у складу са договореном пројекцијом буџета за 2007. годину, и доставило је кориговани приједлог буџета у износу 52.508.228 КМ за редовне дјелатности и 10.757.328 КМ за додатне активности у Анексу приједлога буџета, тако да је укупни кориговани захтјев износио 63.265.328 КМ. Министарство је дало иста образложења о минималним захтјевима за функционисање. Коначно, Министарство финансија и трезора је без додатних консултација кориговало други приједлог буџета, тако да је коначно одобрени буџет Министарства објављен у Службеном гласнику у износу 48.949.275 КМ, што је мање за 14.316.053 КМ од другог приједлога Министарства.

Министарство је на основу коначно одобреног буџета за 2007. годину извршило усклађивања у оквиру структуре буџета, која су углавном представљала смањење буџетских категорија. Стога, буџет Министарства не можемо да прихватимо као реалан с обзиром на велика одступања између траженог и одобреног буџета. Исто тако, начин усаглашавања приједлога буџета са Министарством финансија и трезора није поштован од стране Министарства, а као узрок оваквог одступања су различити ставови у погледу циљева пословања и планирања активности.

Извршење буџета. Анализом извршења буџета (Табела бр. 1. у прилогу) установили смо да су постојала одступања одобреног и извршеног буџета, те да је буџет Министарства остварен 93% или 3.191.177 КМ мање од одобреног. Мишљења смо да је овакво извршење буџета последица неусклађености реалних циљева у односу на предвиђену горњу границу расхода буџета за 2007. годину, као и непопуњености радних мјеста по систематизацији (пројекција буџета планирана је на бази 500 запослених, а стварни број запослених износио је 465 на крају године). Министарство је 31.12.2007.године извршило једну промјену структуре буџета на позицији «текућих издатака» у укупном износу од 440.000 КМ што указује на усклађивање планираних и извршених расхода на одређеним позицијама.

Препорука

Потребно је да се убудуће ускладе реални циљеви пословања и планиране активности са горњом границом расхода која је одређена у Документу оквирног буџета за период 2008-2010. године полазећи од детаљне аналитичке структуре расхода и стварне потребе за одређеним улагањима. Тиме би се обезбиједило ефикасније управљање јавним средствима и смањено ризик од ненамјенског трошења средстава.

4. Рачуноводство и финансијски извјештаји

4.1. Попис новчаних средстава, потраживања и обавеза

Новчана средства

Приликом пописа новчаних средстава на рачунима и благајнама у ДКП-има, централном рачуну Министарства у Минхену и благајнама сједишта Министарства у 2007. години нису уочени случајеви неслагања стварног и књиговодственог стања, осим у случајевима гдје су евидентирани разлике на прелазном рачуну ДКП-а које је потребно истражити у циљу њиховог усаглашавања.

<u>ДКП</u>	<u>Разлика стварног и књиговодственог стања</u>
ЊУЈОРК	-3.077 КМ
ПАРИЗ	-68.346 КМ
ТОКИО	<u>-95.262 КМ</u>
Укупна разлика:	-166.685 КМ

Обавезе

Примјетили смо да постоје обавезе из ранијих година које нису затворене као и потенцијалне обавезе које могу у будућности битно да утичу на стварање нових обавеза. Констатовано је слjedeће:

- Још увијек није измирена обавеза по рачуну Кантоналног центра за социјални рад из 2001.г. у износу од 50.000 КМ. Према образложењу овлаштеног лица у рачуноводству Министарства, обавезе из 2001. године су предмет који рјешава Министарство финансија и трезора БиХ;
- Интерне финансијске обавезе између сједишта Министарства и ДКП мреже рјешаване су поступно током 2007. године. Међутим, исте нису у потпуности ријешене, тако да исказано стање на конту 361311 у износу од 78.487 КМ представља и даље нерашичишћено стање интерних финансијских односа које треба у наредном периоду рјешавати.

Потраживања

- Констатована су неслагања на рачунима депозита (конта 141212, 141214) која се односе на закупе резиденција амбасада и станова запослених у ДКП мрежи. Стање депозита према попису износи 1.428.987 КМ, а књиговодствено стање износи 1.409.823 КМ (разлика 19.164 КМ). Потребно је да се детаљно идентификују сви депозити и обезбиједи поврат средстава тамо гдје то није учињено;
- Потраживања од запослених, највећим дијелом од шефова ДКП-а (конта 131391;131392;131361), евидентирана су и пописана у укупном износу од 208.342 КМ. Потребно је да се направи детаљна анализа ових потраживања и утврде износи за поврат ових средстава;
- Сумњива и спорна потраживања евидентирана су у износу од 67.618 КМ. Потребно је да се направи детаљна анализа и тачна структура ових потраживања (нпр. у ДКП-у Копенхаген и Отава води се негативно салдо на овим потраживањима), те предузети мјере за њихову наплату,
- Комисија за попис је констатовала неслагање стварног и књиговодственог стања у ДКП мрежи за стикере виза (Беч, Буенос Аирес, Каиро, Милано и Загреб). У ДКП-има Беч, Милано, Отава и Пекинг је констатовано неслагање стварног и књиговодственог стања за путне листове. Потребно је да се наведена неслагања истраже и предузму мјере на идентификовању узрока ових неслагања.

Препорука

Поред тога што су наведена неслагања констатована пописом од стране самог Министарства, потребно је да се у складу са одговарајућим рачуноводственим стандардима ријеше застарјеле обавезе и потраживања и неслагања констатована пописом све у циљу тачне презентације финансијских извјештаја.

5. Усклађеност са законима и правилима

5.1. Јавне набавке

Министарство је током године проводило процедуре јавних набавки, али не у потпуности за све робе и услуге. Уочили смо током ревизије одређене слабости које су имале утицаја на саму ефикасност овог процеса и његову законитост. Послове јавних набавки обављала је једна комисија без јасних задужења и одговорности у овом процесу. Такође, у Министарству није постојало лице чија би искључива надлежност била послови јавних набавки. Као посљедица неодговарајуће организације и надзора над системом јавних набавки, процедуре јавних набавки нису биле у потпуности проведене у складу са Законом о јавним набавкама БиХ. Констатовали смо да План јавних набавки као основа цјелокупног система јавних набавки није довољно прецизан. Вриједности појединачних уговора нису биле процијењене, а план јавних набавки није јасно истицао која ће се врста поступка примјењивати на поступак додјеле уговора како је дефинисано чланом 6. Закона о јавним набавкама. Иако у односу на појединачне вриједности може да се претпостави који ће поступак бити примијењен, сматрамо да одређивање поступка треба да буде назначено и образложено процјеном тржишта, познавањем сваке конкретне набавке, сачињавањем адекватне тендерске документације, итд.

Ниже дајемо преглед набавки за које Министарство није провело процедуре сагласно Закону о јавним набавкама, а за које су реализовани трошкови на годишњем нивоу:

- **Трошкови путовања у иностранство** – укупне набавке износиле су **425.132 KM**. У овом случају нису проведене и обновљене процедуре набавки избором најповољнијег понуђача по Закону о јавним набавкама, а услуге су вршене на основу уговора из 2005. године;
- **Издаци за интернет** – укупне набавке износиле су **38.735 KM**;
- **Услуге штампања** – укупне набавке износиле су **33.801 KM** (процедура избора добављача за услуге штампања није била обновљена у 2007. години, а услуге су вршене од добављача GIR DESIGN који је изабран 2006. године и чији је уговор важио од 16.02.2006. до 16.02.2007. године);
- **Материјал за оправку и одржавање зграда** – укупне набавке износиле су **22.949 KM** (највећи дио односи се на добављача Erikson trade Сарајево);
- **Услуге смјештаја** – укупне набавке износиле су **25.363 KM** (евидентирани су трошкови хотелског смјештаја разних делегација и амбасадора у припреми. Установљено је да је главни добављач услуга смјештаја страних делегација Holiday Inn Сарајево, а за услуге смјештаја амбасадора у припреми користе се разни добављачи (хотел Сарај, хотел Астра, Radon plaza);
- **Прање возила** – укупне набавке износиле су **8.342 KM** (процедура избора започета 01.08.2007.године и није окончана);
- **Материјал за декорацију службених просторија** – укупне набавке износиле су **5.157 KM**.

По том основу Министарство је извршило набавке роба и услуга без провођења процедура по Закону о јавним набавкама у укупном износу од **559.479 KM**.

Приликом прегледа појединачно извршених поступака јавних набавки констатовали смо сљедеће неправилности:

- Отворени поступак јавне набавке за реконструкцију дијела зграде Министарства (приземље и I спрат) чија је вриједност по уговору закљученим са «Stroping» д.о.о. Сарајево износила **135.345 KM** није извршен у складу са одредбама Закона о јавним набавкама. У овом случају као један од критеријума за вредновање понуда тражена је референс листа (20%) и професионална способност (15%), што према члану 25. и 26. Закона о јавним набавкама припада квалификационим условима, а не условима према којима се оцјењује економски најповољнија понуда. Тако је услов «професионална способност» био одлучујући за добивање посла. Комисија је под овим условом оцијенила квалитет достављених узорака грађевинског материјала, што није било назначено у обавјештењу о јавној набавци и што је тражено накнадно. Уговор са наведеним понуђачем закључен је 21.11.2006. године са роком завршетка посла 30 дана од увођења у посао. Међутим, уговорени рок није поштован јер је коначна ситуација испостављена тек 16.04.2007. године. Постојала је клаузула о уговорној казни (2% на укупну вриједност радова за сваки дан закашњења, а највише 5% од укупно уговорене цијене приликом коначног обрачуна) што Министарство или његов надзорни орган уопште нису примијенили. Коначно, посао реконструкције је додатно уговорен по члану 11. Закона о јавним набавкама са истим понуђачем у износу 50% од вриједности основног уговора или 67.672 KM на «додатне радове који нису били укључени у првобитно закључени уговор». На анекс уговора дато је позитивно мишљење Правобранилаштва БиХ. Међутим, иако се ради о додатним радовима утврдили смо да се радови односе на исту врсту радова (нпр. молерско-фарбарски радови, зидарски радови, инсталатерски, итд). Такође, нисмо добили доказ о вођењу преговарачког поступка са истим добављачем. Стога, нисмо могли да се увјеримо у оправданост додатних радова до висине дозвољене границе и зашто радови нису били у потпуности обухваћени предмјером или предрачуном радова на почетку уговарања, те да због непредвидивих околности постоји потреба за набавком додатних услуга или радова који нису били укључени у почетни уговор који је закључен раније. Такође, узимајући у обзир и додатне радове, драстично је премашен рок завршетка радова, јер је коначна ситуација по анексу уговора испостављена 19.09.2007. године, што значи да је реконструкција I спрата и приземља зграде трајала око 9 мјесеци.
- Отворени поступак јавне набавке за реконструкцију дијела зграде Министарства (II и III спрат) чија је вриједност по уговору закљученим са «Stroping» д.о.о. Сарајево износила **156.569 KM** није извршен у складу са одредбама Закона о јавним набавкама. У овом случају као један од критеријума за вредновање понуда тражена је референс листа (20%) што према члану 25. Закона о јавним набавкама припада квалификационим условима, а не условима према којима се оцјењује економски најповољнија понуда. Иако бодовање «референс листе» није директно имало утицаја на избор понуђача, сматрамо да овај услов треба да се узима искључиво као предквалификациони дио понуде у доказивању економске и финансијске подобности кандидата. Уговор са наведеним понуђачем закључен је 06.12.2007. године са роком завршетка посла 30 дана и 7 дана након потписивања уговора. По том основу радови су требали да буду завршени средином јануара 2008. године. Међутим, већ је евидентно да уговорени рок неће бити испуњен јер је прва привремена ситуација испостављена тек 29.02.2008. године на досадашњу вриједност радова у износу од 81.014 KM. Постојала је клаузула о уговорној казни (2% на укупну вриједност радова за сваки дан закашњења, а највише 5% од укупно уговорене цијене приликом коначног обрачуна) што уопште није било примијењено од стране Министарства или његовог надзорног органа;
- Отворени поступак јавне набавке за санацију фасаде дијела зграде која припада Министарству чија је вриједност по уговору закљученим са «Fain inžinjeri» д.о.о. Сарајево износила **203.892 KM** није извршен у складу са одредбама Закона о јавним набавкама. У овом случају као један од критеријума за вредновање понуда тражена је референс листа (20%) што према члану 25. Закона о јавним набавкама припада квалификационим условима, а не условима према којима се оцјењује економски најповољнија понуда. Иако бодовање «референс листе» није директно имало утицаја на избор понуђача, сматрамо да овај услов треба да се узима искључиво као предквалификациони дио понуде у доказивању економске и финансијске подобности кандидата. Уговор са наведеним понуђачем закључен је 11.01.2008. године са роком завршетка посла 40 дана од дана увођења у посао.

По том основу радови су требали да буду завршени крајем фебруара 2008. године. Међутим, већ је евидентно да уговорени рок неће бити испуњен јер је прва привремена ситуација испостављена тек 03.03.2008. године на досадашњу вриједност изведених радова у износу од 88.611 КМ. Постојала је такође клаузула о уговорној казни (2% на укупну вриједност радова за сваки дан закашњења, а највише 5% од укупно уговорене цијене приликом коначног обрачуна) што уопште није било примијењено од стране Министарства или његовог надзорног органа;

- Отворени поступак за одржавање, редовно и ванредно сервисирање моторних возила, технички преглед моторних возила (са регистрацијом), произвођача VW и Audi, испорука висококвалитетних пнеуматика и фелни свих профила извршен је под једним лотом, а укупни трошкови који је извршен са изабраним понуђачем у 2007. години износили су **25.713 КМ**. Овакав поступак набавке доводи до неефикасности самог поступка и не пружа стварну конкуренцију јер је ријеткост да на тржишту један добављач пружа све услуге и испоруке робе које су наведене у једном лоту. Наиме, расчлањивањем набавки на више лотова створила би се могућност избора најповољнијег добављача за поједине робе услуге. Приликом оцјењивања понуда Комисија за јавне набавке је произвољно тумачила критеријуме који су били наведени у тендерској документацији. Тако је као образложење услова «техничка и професионална способност» узела у обзир удаљеност сервиса од Министарства, те су сервисери из Бања Луке добили најмањи број бодова иако су понудили најповољније цијене свих услуга укључујући и цијене гума. Поред тога, критеријум «техничка професионална способност» не може да буде критеријум вредновања најповољније понуде, већ само квалификациони услов по члану 26. Закона о јавним набавкама. Као најповољнији добављач изабрана је фирма AC Quattro са којом је потписан уговор за све услуге осим испоруке гума, мада су и гуме набављене од истог добављача;
- Преговарачки поступак за услуге селидбе из Амбасаде Буенос Аирес за Сарајево извршен је у вриједности од **27.862 КМ**. Констатовали смо да је прво био примијењен конкурентски поступак набавке без објаве обавјештења о јавној набавци. Како нису пристигле три понуде (једна понуда "Interšped" стигла је послије рока одређеног за достављање понуда) поступак је био поништен. Након тога Министарство доноси Одлуку о провођењу преговарачког поступка без објављивања обавјештења. Као образложење наводи се хитност ради повратка амбасадора и савјетника Амбасаде. Међутим, члан 11. став 4. Закона о јавним набавкама објашњава хитност «када се изузетно, због доказивих разлога крајње хитности проузроковане догађајима непредвидивим за дати уговорни орган, не могу да испоштују овим законом утврђени минимални рокови за убрзани ограничени поступак. Околности под којима се оправдава изузетна хитност поступка не смију се ни у ком случају моћи довести у везу с уговорним органом». У конкретном случају Министарство није могло да примени термин «хитност» јер се разлог доводи у везу са уговорним органом, тј. Министарством, које је унапријед знало рок затварања Амбасаде и којем је остављено довољно времена за провођење одговарајућег поступка набавки;
- Отвореним поступком за набавку горива по тендерској документацији тражено је 30.000 литара дизела и 15.000 литара бензина. Као критеријум избора најповољнијег понуђача за набавку горива одређена је између осталих и «професионална способност», што према члану 26. Закона о јавним набавкама спада у квалификациону понуду, а не оцјену економски најповољније понуде. Приликом оцјењивања «професионалних способности» узета је у обзир распрострањеност пумпи, те је OMV Сарајево је по том основу добио највише бодова. Сматрамо да се распрострањеност пумпи не може подвести под професионалне карактеристике, већ је ово требало да се детаљније опише у тендерској документацији. Такође, приликом бодовања критеријума «услови плаћања» узето је у обзир тзв. картично плаћање, а не одгода плаћања, тако да је 'Proming' Сарајево који је понудио већу одгону плаћања добио мањи број бодова. Констатовали смо и да је 'Proming' Сарајево понудио најнижу цијену и исти уложио приговор који је од стране Министарства одбијен;

- Путем конкурентског поступка извршена је набавка клима уређаја у вриједности **12.210 KM** од фирме 'Union look' Сарајево. Констатовали смо да су понуде примљене путем факса, те је по том основу прекршен члан 1. став (ц) Закона о јавним набавкама "Уговорни орган треба да предузме све потребне мјере како би се обезбиједила правична и активна конкуренција међу потенцијалним добављачима, уз остваривање једнаког третмана, недискриминације и транспарентности". Утврђено је да је и после конкурентског поступка извршена набавка додатних клима уређаја од истог понуђача.
- Отворени поступак за набавку једног аутомобила (старо за ново) у вриједности **115.207 KM** извршен је на основу обавјештења о набавци које је објављено 03.12.2007, док је рок за пријем и отварање понуда одређен 27.12.2007. године што није у складу са чланом 21. тачка 5. Закон о јавним набавкама који дефинише да «у случају отвореног поступка минимални рок за пријем понуда не може бити краћи од 28 дана од датума обавјештења о набавци». Министарство је извршило набавку аутомобила Audi 6 по одлуци о избору најповољнијег добављача која је донесена 28.12.2007. године, а возило је испоручено исти дан. Купопродајни уговор закључен је у јануару 2008. године. Све наведено представља кршење Закона о јавним набавкама јер је уговорни орган морао да буде упознат да отворени поступак не може да се заврши у разумном времену у којем требају да буду задовољени и остали услови (мишљење Правобранилаштва БиХ на уговор, рокови за жалбе, итд.)
- Констатовали смо у једном случају набавку књига проф. др. Нијаза Дураковића «Проклетство муслимана» (на арапском језику) за коју нисмо добили увјеравања о провођењу преговарачког поступка без објављивања обавјештења о набавци сагласно одредбама члана 11. став 4. под а) тачка 3. Закона о јавним набавкама, «када због суштинских, технички доказивих или умјетничких разлога или због разлога који се односе на заштиту ексклузивних права, само одређени добављачи могу да озврше набавку, пруже услуге или изврше радове и када не постоји друга могућност избора». Даља процедура набавки није исправно проведена (недостаје записник Комисије за набавке као доказ преговарања што доводи у питање транспарентност целокупног поступка). Коначно, нисмо сигурни у исправност издате фактуре од наведеног физичког лица у случају непостојања стварне регистрације продавца, што доводи у питање вјеродостојност саме књиговодствене исправе (печат, пријава пореских обавеза, итд.). Вриједност укупне набавке по фактури износила је 9.000 KM за 150 књига, а плаћено је 6.000 KM, иако је запримљена укупна количина од 150 књига. На књигама постоји печат «поклон Амбасаде Египат» и са тог становишта не можемо да потврдимо правилност ове набавке (накнадно нам је образложено да услуга аутора књиге није плаћена од стране Амбасаде Египта, већ надокнађена уступањем књига);
- Отворени поступак јавних набавки за услуге које се односе на каско осигурање возила био је у потпуности проведен и послато је обавјештење о избору најповољнијег понуђача. Међутим, уговор са изабраним најповољнијим понуђачем VGT Сарајево није закључен јер је понуђач дао писмено изјашњење о одустанку. Не улазећи у разлоге оваквог поступања, последица је изгубљено вријеме за избор понуђача, стварање трошкова (оглашавање, комисија итд.) и немогућност кориштења каско осигурање возила од добављача изабраног у складу са законом;
- Отворени поступак за вршење услуга превоза запослених у Министарству на релацији Пале - Сарајево није извршен у складу са одредбама Закона о јавним набавкама. Вриједност уговора на годишњем нивоу износи **54.981 KM**. У овом случају као критеријуми за вредновање понуда разматрани су услови «техничка оспособљеност» (вреднована 35%) и «референс листа» (вреднована 20%), што према члану 25. и 26. Закона о јавним набавкама припада квалификационим условима, а не условима према којима се оцјењује економски најповољнија понуда. Иако ово бодовање није имало директан утицај на избор понуђача, сматрамо да проценат ових вредновања знатно умањује остале критеријуме (нпр цијену, услове плаћања, итд.) који се вреднују приликом евалуације. Такође, са изабраним понуђачем закључен је оквирни споразум на период од три године (2007-2010).

С обзиром да овим споразумом није обухваћена максимална количина и обим јавне набавке (због будућег буџета), као и цијена која је обухваћена у уговору који је закључен на годишњем нивоу, нисмо сигурни да се у овом случају не спречава или не ограничава конкуренција јер постојање оквирног уговора подразумева да сви годишњи уговори закључени током периода дјеловања оквирног споразума морају да испоштују првобитно утврђене услове, који у овом случају нису наведени. Стога, конкуренција треба да се одвија у вријеме када се закључује оквирни споразум (као основ уговорања), а не у вријеме примјене споразума када се закључују појединачни уговори.

Препорука

Сагласно одредбама Закона о јавним набавкама, систем јавних набавки треба да обезбиједи најефикаснији начин кориштења јавних средстава, извршење набавке и додјеливање уговора у складу с поступцима утврђеним законом, те правичну и активну конкуренцију уз остваривање једнаког третмана, недискриминације и транспарентности.

Мишљења смо да је потребно доношење потпуног плана набавке у којем ће бити укључена сва набавка роба, услуга и радова, те успостављање адекватног интерног контролног система којим ће се обезбиједити да реализација поступака набавки буде у складу са законским одредбама и уговореним роковима.

У циљу унапређења система интерних контрола било би добро да Министарство донесе детаљна интерна правила и процедуре којим би се дефинисале одговорности свих учесника у процесу набавке везано за израду годишњег плана набавки, рок за доношење плана, обавезе и одговорности комисије за набавке и друга битна питања којим би се обезбиједило да процес набавке буде проведен у складу са законским одредбама.

5.2. Уговори

- Усаглашавањем уговорених услова који се односе на уговор о превозу робе-документације («брза пошта») коју врши Rhea Expres д.о.о Licence of FedEx Corporation, констатовали смо да уговорене цијене нису у сагласности са фактурисаним цијенама за ове услуге. Ово исто констатовала је интерна ревизија Министарства. Наведено је посљедица изостанка суштинске контроле финансијске документације тј. упоредне контроле тежина појединачних пошиљки на товарном листу и фактурисаних тежина, као и упоредне контроле цијена из уговора са фактурисаним цијенама по којима је овај добављач и изабран у отвореном поступку. С обзиром да је ово предмет посебних испитивања, дошли смо до сазнања да су за све рачуне од маја 2007. године обустављене исплате, тако да вриједност неплаћених (а сада спорних) обавеза до данас износи **264.121 КМ**. Мишљења смо да у овом случају треба да се изврши контрола свих рачуна и неспорни износи плате како не би дошло до обрачуна затезних камата и евентуалног судског спора или у коначном да се сагледа могућност раскида уговора. Министарство је 29.02.2008. године донијело одлуку о раскиду уговора са наведеним понуђачем и «кориштењу услуга других добављача до окончања тендерског поступка». Према сазнањима, за споменуте услуге од наведеног датума користи се фирма DHL Сарајево без проведене процедуре избора најповољнијег понуђача, што није у складу са Законом о јавним набавкама;
- Контролом трошкова превоза у иностранству по рачунима Biotours Сарајево (**око 420.000 КМ**) нисмо могли да усагласимо коначне износе на рачунима «Biotours» за услуге набавки авионских карата са условима из уговора са овим добављачем. Наиме, у прилозима рачуна не налазе се авио карте које се посебно одлажу уз путне налоге (Министарство је након претходне ревизије исправило овај недостатак). Накнадним поређењем цијена карата са износима на рачуну, нисмо могли да се увјеримо у висину провизије која представља разлику између цијене карте и фактурисаног износа. Такође, уговор са овим понуђачем не предвиђа провизију (мада је разумно да она постоји), али предвиђа и одређене попусте или алтернативне (јефтиније) летове за које се нисмо увјерили да су понуђени. Поред тога, у овом случају није био изабран најповољнији понуђач сагласно процедурама Закона о јавним набавкама, иако је било покушаја провођења процедура које су поништене. Услуге су вршене на основу уговора из 2005. године.

Препорука

Потребно је да се обезбиједи контрола праћења уговорених услова и дјеловања у случају било каквих одступања од уговора. Ово подразумијева и суштинску контролу финансијске документације која треба да буде под надзором одговорних лица прије одобравања налога за плаћање.

5.3. Интерна правила

Службена возила. Систем интерних контрола није у потпуности ефикасан када су у питању трошкови који се вежу за службена возила (трошкови одржавања, гориво, и сл.). Ово из разлога што се још увијек не води одговарајућа контрола потрошње горива као и контрола одржавања возила. Како преглед потрошње горива не даје стварно стање просјечне потрошње горива, тако да не може да се правовремено дјелујеу смислу да се испита прекомјерна потрошња горива. У путном налогу за аутомобиле колона која се односи на стање бројчаника на км/х у моменту досипања горива у већини случајева остаје непопуњена. Из овога разлога не може тачно да се утврди просјечна потрошња горива јер се из прегледа потрошње не види моменат сипања горива. (уобичајено се узима мјесечна километража и мјесечно сипање горива што даје нереалан приказ мјесечне потрошње горива).

Такође, непостојање појединачних наруџбеница и интерних захтјева онемогућава правовремено дјеловање у вези провјере да ли се ради о стварно реалним потребама за одређеном услугом оправке возила и проценом оправданости насталих трошкова. Тако се у склопу неких фактура налазила и набавка мултилока, музичког CD, итд. Код појединих фактура које се односе на оправке возила (замјена шофершајбе, замјена компресора, итд) нису се правиле забиљешке од стране лица која су користила возила у моменту настанка штете, како би се документовали узроци кварова.

Како се точење горива на бензинским пумпама вршило на основу картица која гласе на службено возило, сматрамо да није могуће успоставити задовољавајућу контролу (постоји могућност точења горива у друга возила која нису службена). Тестирањем је нпр. утврђено да се гориво точило и викендом (субота и недјеља), а у налогу за ауто није уписано да се возило користило тај дан (километража) него се узела километража од петка као почетна и настављено је уписивање у понедељак. Интерна правила о кориштењу службених возила нису дефинисала кориштење картица за точење горива и одговарајуће контроле.

Мобилни телефони. Прегледом трошкова службених мобилних телефона утврђено је да се Одлука о праву на кориштење службеног мобилног телефона примјењује, те да су остварена прекорачења у потрошњи уредно одбијена путем обуставе на плате запослених. Међутим, уочили смо доста високе рачуне за министра и замјеника министра. Мада исти имају право кориштења мобилних телефона без ограничења (тачка 2. Одлуке), поставља се питање да ли мож да се сматра рационалном потрошњом могућност «неограниченог кориштења трошкова службених мобилних телефона». Како би се увјерили да је постојао објективан и довољно поуздан основ за оцјену оправданости истих, мишљења смо да би било корисно увести праксу прилагања листинга позива уз мјесечне рачуне за кориштење услуга мобилних мрежа.

Услуге репрезентације

- Уочено је да је нова одлука о «интерној» репрезентацији почела да се примјењује од јануара 2007. године, иако је важила од марта 2007. године. У питању је пријевремено повећање дозвољених износа мјесечних трошкова и покриће прекорачења појединачних трошкова која се признају на терет Министарства;
- Остваривање права на репрезентацију изван објекта Министарства није јасно регулисано правилима (уочили смо доста високе износе ових трошкова, као и појаву да постоје рачуни без спецификација);

- Констатовали смо да је за потребе одржавања годишњег пријема за дипломатски кор у износу од 4.657 КМ изабран добављач Holiday Inn хотел Сарајево путем директног споразума што није у складу са чланом 45. став 2. Закона о јавним набавкама који дефинише да «уговор за набавку роба, услуга или радова чију је вриједност уговорни орган процијенио у складу с одредбама ставова (5) до (8) члана 6. овог закона на износ који је једнак или мањи од 3.000 КМ може да се додијели путем директног споразума, у складу с одредбама члана 47. овог закона»;
- Министарство је током 2007. године у оквиру одобрених буџетских средстава за услуге репрезентације вршило и набавку одређених поклона (умјетничких слика, књига, итд.) намијењених за уручивање приликом радних састанака домаћим и међународним владиним и невладиним организацијама. Не оспоравајући потребу уручивања пригодних поклона у циљу одржавања пословне сарадње са споменутиим субјектима, истичемо потребу да се у Министарству уведе одговарајућа евиденција о датим и примљеним поклонима. Ово из разлога транспарентности и ефикасности праћења и контроле намјенског трошења јавних средстава;
- Утврдили смо да је на услугама репрезентације приказана набавка новогодишњих пакетића за дјецу запослених у Министарству. Сам поступак набавке пакетића од добављача «Tesito» Сарајево у износу од 4.785 КМ путем конкурентског захтјева није био обављен у складу са процедурама Закона о јавним набавкама. Прикупљене три понуде су стигле путем факса на основу чега можемо да констатујемо да је нарушен члан 1. став ц. Закона о јавним набавкама који дефинише да «уговорни орган предузима све потребне мјере како би се обезбиједила правична и активна конкуренција међу потенцијалним добављачима, уз остваривање једнаког третмана, недискриминације и транспарентности». Такође, потенцијалним понуђачима није послат захтјев за доставу понуда са детаљним описом предмета набавке, рока за доставу понуда, мјеста пријема понуда и другим елементима који су прописани одредбама члана 46. истог закона, нити је закључен уговор са понуђачем;
- Уочено је да се кроз путне трошкове правдају трошкови који по карактеру не спадају у ту категорију и гдје је упитна и коначна намјена средстава (набавка торбе за лаптоп, картице за фотоапарат, итд.). Кориштење бизнис картице за службена путовања сматрамо оправданим, међутим пронашли смо одређена одступања када је у питању исправност кориштења и правдања насталих трошкова. Нисмо у свим случајевима пронашли рачуне тако да нам је у појединим случајевима непозната намјена трошења средстава. Такође, правила о кориштењу бизнис картице нису довољна јасна када је у питању појам «репрезентација», што може навести корисника на ненамјенску потрошњу;

Препорука

Потребно је увести ефикаснију контролу трошкова који се вежу за службена возила (оправке, сервиси, точење горива, итд), мобилне телефоне и услуге репрезентације у циљу рационализације трошкова и намјенске потрошње средстава. Препоручујемо да се преиспитају интерна правила која регулишу ове издатке и дефинишу обавезе и одговорности за контролу ових издатака.

6. Кореспонденција са клијентом

Министарству је уручен Нацрт извјештаја о ревизији за 2007. годину на разматрање и достављање евентуалних нових доказа и коментара на налазе ревизије.

У остављеном року од 15 дана, Министарство је доставило коментаре на налазе садржане у Нацрту извјештаја о ревизији.

По нашој процјени, Министарство за већину налаза није доставило нове доказе и чињенице које би утицале на измјену налаза садржаних у Нацрту извјештаја о ревизији, а поједини коментари су уважени и извршене су корекције у Нацрту извјештаја. По том основу овај Извјештај представља коначан извјештај достављен клијенту са одређеним корекцијама у односу на Нацрт извјештаја о ревизији.

У прилогу Извјештаја достављамо вам коментаре Министарства и наш одговор на коментаре.

Сарајево, јуни 2008. године

**ЗАМЈЕНИК ГЕНЕРАЛНОГ
РЕВИЗОРА**

мр Драган Кулина

ГЕНЕРАЛНИ РЕВИЗОР

М.П.

Миленко Шего